

За първи път Република Турция допусна изследователи до археологическите обекти, които се намират изключително близо до границата с България. Досега това е била охранявана военна зона, забранена за цивилни лица. Преподавателите и студентите от Летния университет „Странджа планина и нейната роля в преноса на цивилизации Изток-Запад“ бяха едни от първите, които се докоснаха до тези археологически съкровища, останали непроучени заради местоположението си. От друга страна ограниченият режим на достъп ги е съхранил от човешкото влияние. Днес тези обектите са сред най-добре запазените в Странджа.

По следите на змейовия епос

Долмените в Странджа - между приказките и археологията

Впечатляващ е долменът в близост до град Кофчаз. Тракийската гробница е издигната от големи, слабо обработени каменни плочи. Използвана е многократно и най-вероятно датира от второто хилядолетие преди новата

Летният университет се осъществява с подкрепата на общините Малко Търново и Къркларели. Кметовете на двата населени места обещаваат, че ще продължават да подкрепят проекта и да работят за неговото развитие.

ера. Ясно личат входът на гробницата и жлебът, по

който се е плъзгал камъкът, за да го затвори.

Ритуалите, съпътстващи погребенията в долмени, са свързани с култа към слънцето. Задължителна част от тях е приношението на храна и дарове. Култът към слънцето е отразен и в позиционирането на гробницата. Затова всеки паметник трябва да премине през ахреострономически изследвания. Изследователите трябва да решат и загадката откъде и как са пренесени огромните каменни плочи,

някои от които тежат няколко тона. Най-вероятно за повдигането им са използвани дървени лостове и въжета.

Каменните гробници имат различна архитектура. Някои от тях са с дромос – коридор или преддверие. В самия долмен може да има една или две камери. Входът е затворен с подвижен камък – за да може да се отваря за следващо погребение. Според историците в долмените са полагани останките на представителите на аристокрацията – върхушката на управляващите.

Мегалитните паметници в Странджа са сравнително слабо проучени. За първи път те се появяват в публикациите на братя

Шкорпил на границата на XIX и XX в. Минават десетилетия, докато обектите отново попадат в ползрението на учениците. Много от паметниците са описани и изследвани от Националната научноизследователска координационна програма „Странджа-Сакар“ на проф. Александър Фол. Резултат от експедициите на неговия екип са томове „Мегалитите в Тракия“. Интересен факт е и това, че братя Шкорпил описват около 1500 долмена. Впоследствие броят им се стопява до 800.

В момента в Турция и България текат кампании за документирането на мегалитните паметници. Това ще покаже каква част от обектите са оцелели и до наши дни.

Долмените не са уникално явление. Има ги в цяла Европа – Англия, Франция, Германия, Испания, Гърция. Намерени са долмени по цялото крайбрежие на Средиземно море, както и на изток – в Корея и Индия, разказа проф. дин Валерия Фол. Разпространението на каменните гробници кара голяма част от историците да вярват, че тази архитектурна форма не е дело само на един народ. Всяка цивилизация по време на своето развитие достига до идеята за мегалитен градеж. Той показва висока степен на развитие на цивилизацията и наличие на йерархия в социалната структура на обществото. То се подчинява на строги изисквания за изпълнение на обреди.

Освен древни гробници районът на Кофчаз тепърва ще поднася изненади за учениците. Там са разположени три тракийски могили и старинна крепост. Изследването им също тепърва предстои.

Страницата подготви
ГАЛЯ МЛАДЕНОВА

Това е най-добре запазеният долмен в близост до град Кофчаз

Легенди с тракийски корени

В Странджа долмените са познати като „змейови къщи“. Те са свързани със старите легенди за змейове в човешки образ, които крадат хубави момичета. Според преданията това се случва през лятото – на празниците Еньовден и Горещниците. Единственото, което различава змея от хората, са малките крилца под мишниците. Те са скрити под дрехите и никой не разбира, че това е пререшен злодей. Обикновено змеят обладава съзнанието на девойката и тя става обсебена от своя любим.

Старите легенди са запазили и ритуалите, с които тази любов може да бъде „излекувана“. Момичето се качва на кола без ритли и се извежда от селото в посоката на слънцето. Когато стигнат до наклон, колата трябва да се разглоби, а частите да се разхвърлят на различни страни. Преданието е силно свързано със слънчевите обреди, защото колелото на каруцата е един от символите на слънцето.

По време на тазгодишното издание на Летния университет студенти и преподаватели чуха живо изпълнение на автентични епични песни за змейове. Дядо Тодор от с. Стоилово, Малкотърновско, е един от последните носители на странджанския фолклор. Специфично за него е, че изпълнителят често прекъсва песента си, разказва накратко развитието на историята и след това продължава да пее. Някога тези изпълнения са продължавали по два дни.

Археологическият музей в Одрин привлича посетители от цял свят

От разкопките до музея – само за година

Само за една година откритиата от разкопките на древногръцкия град Енос стигат до музейните витрини. Новата експозиция е изложена в Археологическия музей в Одрин и се състои от реставрирани глинени съдове. Голяма част от тях са използвани за религиозни обичаи.

Изкусно изписан глинен съд

Поглед към османската култура

Османската писменост, бит и култура са във фокуса на нов музей в Одрин. В него е представено развитието на османската цивилизация от зората на държавата до наши дни.

Освен да се насладят на пъстрите витрини, посетителите могат да чуят автентична музика, да гледат информационни видеоклипове или компютърна симулация на традиционните мазни боеве. Музеят е създаден по образец на най-добрите

европейски музеи и има амбицията да спечели наградата за принос в опазването на културното наследство.

Сред красивите експонати са мраморни плочки и стъклени съдове

© Диана Стоянова